

Miljøstyrelsen

Miljøministeriet

mst@nst.dk

18. januar 2013

Høring over regeringens udspil til ny sprøjtemiddelstrategi 2013-2015

J.nr. MST-666-00040

DOF noterer med tilfredshed, at det foreliggende udspil til en ny sprøjtemiddelstrategi med titlen "Beskyt vand, natur og sundhed" nævner **natur** som det ene af de tre elementer, der skal være mål for en øget beskyttelse. I lyset heraf er det skuffende, at ingen af de 7 pejlemærker, der er formuleret, vedrører naturen, mens ikke mindre end tre af pejlemærkerne specifikt vedrører menneskets sundhed. **Der bør også formuleres et eller flere pejlemærker på natur- og miljøområdet, herunder især biodiversiteten.** Som det er nu, fremstår natur- og miljøområdet som underordnet i forhold til det sundhedsmæssige. Mere specifikt virker det påfaldende, grænsende til det misvisende, at der i initiativ- og effektoversigten under "godkendelse og kontrol" (s. 31) kun er nævnt "sundhedsbelastningen" som pejlemærke. Adskillige af de nævnte initiativer vil også kunne gavne natur og miljø, hvilket da også afspejles i, at "natur" er nævnt 7 gange under de tilhørende effekter.

Det anføres i beskrivelsen af strategiens mål (s. 9), at "Danmark får stadig større udfordringer med at sikre biologisk mangfoldighed, bl.a. fordi sprøjtemidlerne påvirker de levende hegn, vandløb og søer i og omkring de sprøjtede arealer." **Dette burde være et naturligt udgangspunkt for formuleringen af et pejlemærke for natur/biodiversitet.**

Landbrugserhvervet tegner sig ifølge strategien for **93 % af anvendelsen af pesticider i Danmark**, og ifølge den seneste bekæmpelsesmiddelstatistik blev der i 2011 solgt 4.239 tons aktivstoffer til anvendelse i landbruget. Disse aktivstoffer fordeles ud over 2,24 millioner hektar, eller over halvdelen af det samlede danske landareal. Her påvirker pesticiderne det naturlige dyre- og planteliv på markerne og i de tilgrænsende habitater og videreføres via dræn og afstrømning til vandløb, søer og fjorde.

På denne baggrund er det **helt afgørende at få iværksat en effektiv indsats for at begrænse landbrugets anvendelse af sprøjtemidler**, såfremt man ønsker at reducere

Dansk Ornitologisk Forening

Vesterbrogade 138-140 • DK-1620 København V • Telefon 3328 3800 • E-mail: dof@dof.dk • www.dof.dk
Danske Bank, reg. nr. 4180 konto 4180 634932 • CVR nr. 33 97 26 28

BirdLife
INTERNATIONAL

pesticidernes belastning af vand, natur og sundhed med 40 %, som det er strategiens mål. Alle andre indsatsområder må i denne sammenhæng betegnes som mindre væsentlige. Efter DOF's opfattelse er det derfor udtryk for en vis proportionsforvrængning, at indsatsen over for kommuner, regioner, stat, golfbranchen og haveejerne, som tilsammen tegner sig for mindre end 7 % af det samlede forbrug, har fået så meget plads – og hele 3 specifikke pejlemærker – i strategien. Det er på **landbrugsområdet**, at de store gevinster er at hente.

Det væsentligste nye virkemiddel i strategien er en ændret pesticidafgift, hvor afgiften forhøjes for de mest belastende midler. DOF bifalder dette initiativ, men ser gerne, at **pesticidafgifterne hæves yderligere, især for ukrudts- og insektmidler**, således at skadetærsklerne for økonomisk rentabel anvendelse af pesticider hæves. Dette vil kunne medføre store gevinster for den biologiske mangfoldighed i det åbne land.

Ud over pesticidafgifter er adgang til ny og forbedret teknologi, øget anvendelse af integreret plantebeskyttelse (IPM) samt bedre overvågnings-, varslings- og beslutningsstøttesystemer centrale elementer i bestræbelserne på at reducere landbrugets pesticidanvendelse. **DOF opfordrer til, at forsknings- og informationsindsatsen på disse områder opprioriteres.**

På det **teknologiske** område bør der sættes mere på udvikling af intelligent detektions- og sprøjteudstyr, som kan fokusere og automatisere pesticiddoseringen inden for den enkelte mark, således at der kun anvendes pesticid de steder, og i det omfang, behovet tilsiger. Hvis denne teknologi kan løftes ud over forsøgsstadiet, rummer den i sig selv tilstrækkeligt potentiale til at indfri strategiens reduktionsmål – som det da også er antydnet s. 21: ”F.eks. kan landmanden med ny teknologi spare op til 40 procent af forbruget af sprøjtemidler”.

DOF er principielt positiv over for øget anvendelse af **integreret plantebeskyttelse**, men vil på det kraftigste opfordre til, at man ikke i bestræbelserne på at nedsætte forbruget af sprøjtemidler foretager **en uhensigtsmæssig opprioritering af den mekaniske ukrudtsbekæmpelse om foråret**. Det er dokumenteret, at ukrudtsstrigling o.lign. kan have særdeles skadelige effekter på viber og andre jordrugende fugle, der i forvejen er hårdt trængt af det intensive landbrug. Som et absolut minimum bør oplysninger om disse skadelige effekter på agerlandets karakterfugle klart fremgå af informationsmaterialer og IPM-rådgivning. Blandt de IPM-værktøjer, der efter DOF's opfattelse med fordel kan fremmes, vil vi fremhæve et sundt sædskifte med indslag af vårafgrøder, anvendelse af resistente/tolerante sorter samt beskyttelse og fremme af nytteorganismer.

Overvågnings-, varslings- og beslutningsstøttesystemer bør videreudvikles, og deres anvendelse bør fremmes, da de rummer et betydeligt potentiale for nedsættelse af pesticidbelastningen. Der bør ske en **opprioritering af arbejdet med inddragelse af miljøfaktorer** i beslutningsgrundlaget, og mulighederne for indregning af de **miljømæssige omkostninger** ved pesticidanvendelsen bør undersøges nøje. I denne sammenhæng er det beklageligt, at videreudviklingen af disse værktøjer ifølge strategien

(s. 33) først igangsættes i 2015. Da integreret plantebeskyttelse i høj grad handler om forebyggelse og ”rettidig omhu”, og adgangen til effektive varslings- og beslutningsstøtteværktøjer er en vigtig forudsætning for succesrig IPM, bør denne indsats efter DOF’s opfattelse påbegyndes snarest.

I relation til den ”skrappe” **godkendelse af sprøjtemidler** ønsker DOF at pointere, at Danmark er det land i den nordisk-baltiske zone, der har det klart mest intensive landbrug, og hvor det areal, der årligt sprøjtes med pesticider, udgør langt den største andel af territoriet. I bestræbelserne på at skabe en mere ensartet praksis i Nordzonen (og EU) er det derfor både naturligt og nødvendigt, at Danmark anlægger en markant ”strammer-kurs” og tilstræber et meget højt beskyttelsesniveau – ikke blot på grundvandsområdet og for restkoncentrationer i fødevarer, men i høj grad også når det gælder beskyttelsen af vilde dyr og planter. Dette bør afspejles i strategien, hvor hensyn til den biologiske mangfoldighed i denne sammenhæng virker kraftigt nedprioriterede (s. 16).

Overvågningen af de biologiske effekter af pesticidanvendelsen bør opprioriteres, også med henblik på at kunne følge effekten af fremtidige politiske og administrative tiltag. Den nye Pesticidbelastningsindikator (PBI) repræsenterer et fremskridt i forhold til den hidtidige Behandlingshyppighed, men PBI er dog stadig en ren beregningsstørrelse, der ikke siger noget om de faktiske skadevirkninger i naturen. NaturErhvervstyrelsens rapport ”Mulig udvikling af indikatorer for pesticidskader” konkluderer, at det – under forudsætning af den fornødne forskningsindsats – er muligt inden for en overskuelig tidshorisont at udvikle én eller flere Pesticidskadeindikatorer (PSI), der bygger på dokumenterede **skadevirkninger** på organismer og økosystem-funktioner i naturen. I lyset heraf finder DOF det skuffende, at strategien ikke rummer nogen initiativer på dette område.

Med venlig hilsen

Dansk Ornitologisk Forening

/BirdLife Danmark

Egon Østergaard
Formand

Knud N. Flensted
Biolog

